

Mer inkluderende arbeidsliv

Anna Kvam

Ola Eian

nasjonale talspersoner for Grønn Ungdom

Den langsiktige løsningen på barnefattigdom er å få foreldrene ut i jobb.

STORTINGSVALGET

VÅR METODE FOR å få flere ut i jobb er å gjøre arbeidslivet mer inkluderende. Ikke alle har mulighet til å jobbe åtte timer hver dag i en krevende jobb. Vi vet at fattige foreldre har større risiko for psykiske problemer, helseproblemer og rusproblemer. Det er derfor naturlig å anta at en viss andel av disse menneskene kunne vært i jobb om kravene i arbeidslivet hadde vært litt mindre.

Forsøk fra Sverige med kortere arbeidsdag ga langt lavere sykefravær og flere arbeidstakere i full jobb. Uansett hva man mener om redusert arbeidstid, bør man være villig til å gjennomføre flere forsøksprosjekter som tester det ut. Dersom kortere arbeidsdag kan hjelpe flere ut i jobb, kan det være et gode på noen arbeidsplasser. Det er bedre å jobbe litt enn å ikke jobbe i det hele tatt.

Nettopp fordi det er bedre å jobbe litt, bør vi lette på kravene for å få lovfestet rett til deltid. Ved å utvide dagpengeordningen til også å omfatte personer med mindre deltidsstillinger, kan vi gi mange mennesker en tryggere inngang til arbeidslivet samtidig som vi reduserer fattigdomsfellen.

Offentlig sektor er et unikt verktøy i arbeidslivspolitikken, og vi bør bruke den til å ta et ekstra ansvar for dem som sliter mest. Vi vil pålegge offentlige virksomheter å ansette flere med redusert arbeidsevne. På den måten skaper vi en sikkerhetsventil for mennesker som ellers ikke hadde hatt en sjanse på arbeidsmarkedet.

Ond sirkel

Fattigdom og psykisk uhelse er en ond sirkel. For barn og voksne. Vi kan diskutere arbeidslivstiltak opp og i mente, men det hjelper lite for de barna som lever i fattige familier akkurat nå. Derfor må vi også snakke om hvordan vi kan gjøre fattigdommen litt mindre vond.

Det er vanskelig å være fattig i et samfunn med stadig høyere krav til materielt forbruk. Bare de siste tyve årene har det private forbruket vårt økt med nesten 70 prosent. Til tross for velstandsøkningen har det blitt flere fattige. Alle får ikke være med på kjøpefesten.

Barnefattigdom er et strukturelt problem, men ikke bare det. Det er også et hverdagsproblem for barna, og foreldrene til barna, som ikke har råd til bursdagsgaver eller utstyr til fritidsaktiviteter. Seks av ti foreldre opplever kjøpepress, ifølge en undersøkelse fra Respons Analyse. Blant foreldre med husstandsinntekt på under 600 000 kroner i året er andelen høyere: Åtte av ti opplever kjøpepress.

Tiltakene mot materielt utenforskap er enkle, men viktige. Kirkens Bymisjons «Skattkammer» er et utstyrsbibliotek der barn og unge kan låne sportsutstyr gratis. På Tøyen-biblioteket i Oslo kan man nå låne verktøy. Utstyrsbibliotekene løfter ingen ut av fattigdom, men de senker den økonomiske terskelen for å delta og være med. Derfor trenger vi flere slike.

I dag er det nesten like dyrt å reparere ødelagt utstyr som å kjøpe nytt. Ved å fjerne moms på gjenbruk og reparasjoner kan vi både redusere kjøpepresset og sikre et rimeligere alternativ for dem som ikke har råd til å kjøpe nytt. I Sverige har de allerede innført lavere avgifter på reparasjon i den hensikt å få bukt med bruk-og-kast-kulturen.

Kanskje enda viktigere enn å forebygge det rent materielle utenforskapet er det å bekjempe sosialt utenforskap. Vi kan i stor grad hindre at fattigdom blir en katalysator for utenforskap, ensomhet og depresjon. I Oslo har man nå investert i gratis aktivitetsskole på over halvparten av skolene. Andelen elever i aktivitetsskolen har økt fra et gjennomsnitt på 66 % til et gjennomsnitt på 97 %. Barn som ellers ikke hadde hatt noe aktivitetstilbud etter skoletid, får nå 12 timer i uken med lek, sosialisering, fysisk aktivitet og språktrening. Dette er et tiltak som koster mye penger. Tiden vil vise om det er verdt det: Forhåpentligvis vil det både ha forebyggende effekt og gjøre tilværelsen bedre for fattige barn her og nå.

Vi skal selvsagt sette alle kluter til for å løfte familier ut av fattigdom, men vi får ikke utryddet fattigdommen med et pennestrøk. Det handler om å sikre at foreldrenes fattigdom ikke blir et hinder for barna, verken i oppveksten eller senere i livet. Regjeringen har som mål at alle barn skal kunne delta på en fritidsaktivitet, men fortsatt har en fjerdedel av barn ikke mulighet til dette. Vi må gjøre mer for å følge opp de gode intensjonene.